

2021- 2022

SMALL PROJECTS ISTANBUL
ZEYTİN AĞACI DERNEĞİ

*"Covid-19 sürecinde Katılımcı Yöntemlerle Mülteci Topluluğunun
Bütünlüğünün ve Refahının Güçlendirilmesi Projesi"
Haziran 2021-2022*

B | S | T The Black Sea Trust
for Regional Cooperation
A PROJECT OF THE GERMAN MARSHALL FUND

SMALL PROJECTS ISTANBUL ZEYTİN AĞACI DERNEĞİ

“Covid-19 sürecinde Katılımcı Yöntemlerle Mülteci Topluluğunun Bütünlüğünün ve Refahının Güçlendirilmesi Projesi” Haziran 2021-2022

Small Projects İstanbul (bilinen ismiyle Zeytin Ağacı Derneği), kurulduğu 2015 yılından bu yana İstanbul'daki mülteci topluluğu ile yakın bir şekilde çalışmaktadır. Sürekli büyüyen topluluk, şu anda 800'den fazla üyeye sahiptir. İletişimin akışı; üyelerin bilgi almak, sorularını paylaşmak ve birbirleriyle tartışmak için kullandıkları aktif bir Whatsapp grubu ile sağlanmaktadır. Her haftasonu, “Topluluk Erişim Ekibi” tarafından “Hafta Sonu Tartışmaları” etkinliği için bir konu belirlenmekte; birçok topluluk üyesinin aktif katılımıyla fikirlerini paylaşımları desteklenmektedir.

Small Projects İstanbul ile topluluğu arasındaki güçlü iletişim, **Black Sea Trust Foundation** desteği ile, “Covid-19 sürecinde Katılımcı Yöntemlerle Mülteci Topluluğunun Bütünlüğünün ve Refahının Güçlendirilmesi Projesi” olarak Geçici Koruma altındaki Suriyeli ve diğer mülteci topluluklarına yönelik çalışmalar ile devam ettirilmiştir. Proje çalışmaları ile çalışma grubuna uygun hizmetlerin ve hakların (hukuk, sağlık, eğitim, istihdam, sosyal/sosyal yardım hizmetleri, halk sağlığı gibi) erişimi ve sonuçları; COVID-19'un getirdiği sorunlar, aksaklıklar perspektifinden ele alınması amaçlanmaktadır. Proje Haziran 2021 ile Haziran 2022 tarihleri arasında yürütülecektir.

Proje Kapsamındaki Çalışmalar:

- Topluluk Bilgilendirme Etkinlikleri
- İyilik Halini Korumaya Yönelik Etkinlikler
- Topluluk Meclisi Buluşmaları
- Çocuk Meclisi Buluşmaları
- Bireysel Koruma Çalışmaları

Projede topluluk üyelerinin yaşadıkları sorunlara ve çözüm önerilerine dair aktif katılımını teşvik etmek için geri bildirimlerinin alınmasını sağlayan mekanizmalar geliştirmek amaçlanmıştır. Pandemi sırasında ve sonrasında, topluluk üyelerine etkin hizmet sunumu ve sonuçları sağlamak için proje çalışmalarında bütüncül yaklaşarak boşlukları doldurmak esastır. Proje faaliyetleri içerisinde, yararlanıcılar ve hizmet sağlayıcılar arasında anlamlı ve katılımcı bağlantılar sağlanarak; mevcut hizmetlere ve haklara erişimi artırmak dikkat ile ele alınacaktır.

Proje kapsamında temmuz ayında başlayan topluluk bilgilendirme ve iyilik halini korumaya yönelik etkinliklerin devamında topluluk üyelerine, Small Projects İstanbul Topluluk Meclisi fikri tanıtılmış, sonrasında Topluluk Meclisi çalışmaları için başvuru formu açılmıştır. Çalışmalara katılmaya gönüllü olan Topluluk Meclisi üyeleri ile görüşmeler yapılarak ilk Topluluk Meclisi çalışması Ağustos ayı içerisinde çevrimiçi olarak yapılmıştır.

Topluluk Meclisinin Çalışmaları

Topluluk Meclisinin amacı mülteci topluluğun dayanışma duygularını güçlendirmek, karşılaştıkları sorunlara dair çözüm önerilerini sunmaları için alan yaratmaktır. Topluluk Meclislerindeki katılımcı yaklaşım ile geri bildirim mekanizmaları kurularak STK'lar, diğer kuruluşlar ve kamu kurumları tarafından sunulan hizmetlerin iyileştirilmesine yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Topluluk Meclisi Buluşmalarında Neler Yapıldı?

İlki Ağustos ayında yapılan Topluluk Meclisi buluşmasında ekim ayının ilk haftası itibari ile üçüncüsü tamamlanmıştır. Bu buluşmalara toplam 29 farklı topluluk üyesi katılmıştır.

Topluluk Meclisi üyelerinin yaş, cinsiyet ve uyruklarına göre dağılımına baktığımızda;

- Katılan topluluk üyelerinin yaş aralıklarına bakıldığında; 25-59 yaş arası katılım (27 katılımcı) daha yüksektir.
- Katılan topluluk üyelerinin cinsiyet dağılımına bakıldığında kadın katılımcılar ağırlıklıdır (27 kadın - 2 erkek).
- Katılan topluluk üyelerinin uyruk dağılımına bakıldığında Suriyeli katılımcı sayısı (26 katılımcı) daha fazladır.

Sivil toplum kuruluşları ve amaçları, savunuculuk, gönüllülük, demokratik katılım, Topluluk Meclisleri ve amaçları başlıkları üzerine; sosyal çalışmacı, Topluluk Erişim Yöneticisi kolaylaştırıcılığında ve Arapça-Türkçe tercüme yapılarak tartışmalar yürütülmüştür. Türkiye'de benzer çalışmalar yapan diğer Topluluk ve Mülteci Meclisleri incelenmiştir. Mülteciler Derneği Mülteci Meclisi ekim ayı başında yapılan Meclis buluşmasına davet edilerek; Mülteciler Derneği Mülteci Meclisi üyelerinin SPI içerisinde kurulmak istenen Topluluk Meclisi çalışmasına dair deneyim aktarımı yapılması amaçlanmıştır. Son olarak, Small Projects İstanbul Topluluk Meclisi çalışma alanları, çalışma sonuçlarının görünürlüğü artırma metodları üyeler ile birlikte değerlendirilmiş; Topluluk Meclisi çalışmalarında çıkan sonuçlar, topluluk bilgilendirme etkinlikleri, iyilik halini korumaya yönelik etkinlikler ve bütün etkinlikler sonunda alınan yazılı ve sözlü geri bildirimler ile Meclis üyelerinin yaşamında olan sorunlar ve çözüm önerilerinin raporlaştırılması ve yaygınlaştırılmasına karar verilmiştir.

SMALL PROJECTS ISTANBUL

ZEYTİN AĞACI DERNEĞİ

TOPLULUK MECLİSİ ÇALIŞMALARI

TAVSİYE RAPORU

AĞUSTOS-EKİM 2021 DÖNEMİ

Topluluk üyelerinin temmuz ayında "Covid-19 sürecinde Katılımcı Yöntemlerle Mülteci Topluluğunun Bütünlüğü'nün ve Refahının Güçlendirilmesi Projesi" kapsamında başlayan etkinliklerinde (Topluluk Bilgilendirme Etkinlikleri ve İyilik Halini Korumaya Yönelik Etkinlikler) ve haftalık olarak yürüttükleri "Hafta Sonu Tartışmaları" etkinliklerinde ihtiyaçlarına dair kamu kurumlarından ve sivil toplum kuruluşlarından beklentileri aşağıdaki gibidir;

Eğitime Erişim

- Okullarda mültecilerden istenen destekleyici (ek) okul masrafları için destekler,
- Yaşanan kimlik sorunlarının çocukların eğitime erişiminde bir engel teşkil etmemesi,
- Türkçe ve İSMEK kurslarının artırılması,
- Okullarda ve sivil toplum kuruluşlarında çocuklar için okul derslerine yardımcı olabilecek çalışmalar,
- Çocuklarının okul süreçlerinin takibine yönelik okul ile dil bariyerini çözebilecek mekanizmalar,
- Uzaktan eğitime erişimde maddi olanakların, hane içinde çocuklara derslerde yardım edebilecek kişilerin sınırlılığı; , çocukların eğitimden uzaklaşması kaygısına yönelik kamu kurumlarının ve sivil toplum kuruluşlarının çalışmalar yürütmesi olarak belirtilmiştir.

Hukuki Konular

- Sivil Toplum Kuruluşları tarafından CİMER gibi şikayet mekanizmalarının erişimine yönelik bilgilendirmeler; kamu kurumlarının şikayet mekanizmalarını yürütmesi,
- Sivil Toplum Kuruluşları tarafından kimlik, oturma izni, vatandaşlık gibi kayıt konuları hakkında doğru bilginin yaygınlaştırılması; sürecin kamu kurumları tarafından kolaylaştırılması
- Mülteciler için ücretsiz avukat ve hukuki danışmanlık hizmetlerine erişim olarak belirtilmiştir.

İş Olanaklarına Erişim

- Çalışma iznine erişim konusunda kamu kurumlarının desteği, işverenlerin konunun önemi ve süreci hakkında bilgilendirilmesi,
- Mülteciler için kayıtlı istihdamın teşvik edilmesi
- İşsiz mültecilere iş imkanı veya iş bulamamaları durumunda işsizlik ödeneği sağlanması,
- Özellikle yalnız ebeveynler ve engellilere yönelik gelir getirici fırsatların artırılması olarak belirtilmiştir.

Sağlığa Erişim

- Sivil toplum kuruluşları tarafından hastane randevu alma sistemleri, poliklinik hizmetleri, Covid-19 aşısı gibi temel konularda bilgilendirmeler,
- Muayene sırasında özellikle tüm kamu hastanelerinde tercüman sağlanması olarak belirtilmiştir.

Kamu Hizmetleri

- Belediyeler, muhtarlar gibi kamu kurumlarından kırtasiye desteği gibi çocuklara yönelik temel ihtiyaçların sağlanması,
- Çevrimiçi devlet hizmetlerinde (e-devlet, e-okul, eba, ..) dil seçeneklerinin arttırılması olarak belirtilmiştir.

Sosyal Uyum Süreçleri

- Sivil toplum kuruluşlarının, muhtarların, yerel yönetimlerin, yerel düzeyde sosyal uyum etkinlikleri düzenlemesi olarak belirtilmiştir.

İyilik Halini Destekleme:

- Mülteciler için ücretsiz psikososyal destek mekanizmalarının sağlanması,
- Özellikle kadınlar ve çocuklara yönelik hobi alanlarının sağlanması,
- Aile üyelerinin birbirleri ile doğru ve etkili iletişim kurmasını destekleyebilecek grup çalışmalarının düzenlenmesi,
- Çocuklarla etkinlikler, sosyal aktiviteler
- Kadınlar ile sosyal aktiviteler (gezi, kahvaltı gibi) düzenlenmesi olarak belirtilmiştir.

SMALL PROJECTS ISTANBUL

ZEYTİN AĞACI DERNEĞİ

ÇOCUK MECLİSİ ÇALIŞMALARİ

TAVSİYE RAPORU

AĞUSTOS-EKİM 2021 DÖNEMİ

Zeytin Ağacı Derneği olarak, 2021 yılının Ağustos ayı itibariyle Çocuk Meclisi çalışmalarına başlanmıştır. Çocuk Meclisinde çocukların haklarını öğrenmeleri, özgüven ve savunuculuk yönlerinin desteklenmesi, sosyal becerilerinin gelişimi amaçlanmaktadır.

Ağustos-Ekim Arası Çocuk Meclisi Toplantı Sayısı: 3
Çocuk Meclisi Oturumlarına Katılan Toplam Çocuk Sayısı: 20
Çocuk Meclisi Katılımcılarının yaş ve cinsiyete göre dağılımı:

	Kız Çocuk	Oğlan Çocuk	Toplam Sayı
11 Yaş	3	0	3
12 Yaş	3	6	9
12 Yaş	4	3	7
14 Yaş	0	1	16
Toplam Sayı	10	10	20

*19 katılımcı Suriye uyruklu olmak ile birlikte; 1 katılımcı Irak uyrukludur (12 yaş oğlan çocuğu).

Çocuk Meclisi çalışmaları için topluluk üyeleri ile iletişime geçilerek; 11-14 yaş aralığında 20 kişilik bir çocuk grubuna ulaşılmıştır. Türkçe-Arapça çeviri için topluluk üyeleri arasından bir gönüllü seçilmiş; "Gönüllü Çocuk Meclisi Asistanı" olarak, "Çocuk ve Gençlik Çalışmaları Koordinatörü" yürütücülüğündeki Çocuk Meclisi etkinliklerine katılmıştır.

Çevrimiçi yapılan çocuk meclisi etkinliklerinde; "Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi" temel alınarak; "çocuk" tanımından başlanılarak soru cevaplar yapılmış, çocuk haklarını temel alan videolar izlenmiş, çocuklar arasında tartışma ortamı oluşturmak istenmiştir. Bu raporda çocuklar ile yapılmış olan meclis çalışmalarından çıkan notlar paylaşılmaktadır.

Çocuklara hak kavramı sorulduğunda çocuklardan alınan yanıtlar;

- "Bir yaşından 18 yaşa kadar olan herkesin hakkı vardır". (12 yaş)
- "18 yaşından küçük herkes çocuktur ve hakları vardır". (11 yaş)
- "Oyun oynama ve eğitim haktır". (13 yaş)
- "Yaşımıza göre yapabileceğimiz şeyler hakkımızdır. Sağlık hakkımız var, gezme hakkımız da var". (12 yaş)
- "Eşitlik, sevgi, saygı, insan hakları, merhamet.. bunlar bizim haklarımızdır. Mesela okulda bir soruyu yanlış cevapladım ve öğretmenim 10 puan düşürdü. Ayrımcılık yapmıyorum diyor ama yapıyor". (12 yaş)

Çocuklara onlara göre çocuk haklarının neler olabileceği sorulduğunda çocuklardan alınan yanıtlar;

- "Dilenmemek, üzülmemek, dışarı çıkmak". (12 yaş)
- "Kendi kararlarını almak". (11)
- "Oynama, okuma". (14 yaş)
- "Okumak, istediğim şeyler almak. Çocuklar hakları olduğu için vardır". (11 yaş)

Çocuklara oyun hakkı sorulduğunda çocuklardan alınan yanıtlar;

- "Oyun oynamak". (13 yaş)
- "Eğlenmek". (13 yaş)
- "Bilgisayar oyunları da var, ama çok vakit harcıyoruz". (11 yaş)

Çocuklara eğitim hakkı sorulduğunda çocuklardan alınan yanıtlar;

- "Okula gitmek ve oyun oynamak". (12 yaş)
- "Okulda iletişimli dersler var, arkadaşlarımızla daha çok iletişime giriyoruz". (12 yaş)

Çocuklar ile İstanbul Bilgi Üniversitesi Çocuk Çalışmaları Birimi tarafından "Çocuklar için İnsan Hakları Filmleri Projesi" kapsamında hazırlanan "Çocuk Hakları Sözleşmesi Animasyon Filmi" paylaşılmıştır. Çocuklardan videodan aklında kalanların paylaşılması istendiğinde alınan yanıtlar;

- "Çocukların annesi ve babası onlara iyi davranmalı ve iyi bakmalı". (13 yaş)
- "Çocuk Hakları Sözleşmesi 1995 yılında Türkiye'de kabul edilmiştir". (13 yaş)
- "Anne ve babalarımızdan uzak kalmamalıyız". (12 yaş)
- "Bence devlet çocukların haklarını korumalıdır". (13 yaş)
- "18 yaşının altındaki herkes çocuktur". (13 yaş)
- "Çocukların kişisel bilgilerini kimseyle paylaşmamalıdır". (11 yaş)
- "Her çocuğa eşit davranılmalı". (13 yaş)
- "Çocuk Hakları Sözleşmesini 133 ülkeden fazla ülke imzalamış. İçinde Türkiye'de var". (13 yaş)
- "Sağlık ve güven hakları çocuklar için çok önemli. İlk bunu sağlamaları gerekiyor". (11 yaş)
- "Hakların yaşama geçirilmesi devletlerin görevidir. Çocukların görüşme hakkı vardır". (13 yaş)

Çocukların okul ortamında yapılabilecek değişiklikleri tartışması istendiğinde farklı başlıklarda talepler alınmıştır. Bu başlıklar raporda eğitim sistemi, okulların fiziksel ve sosyal ortamı, öğretmenler ile iletişim olarak paylaşılmıştır.

Eğitim Sistemi:

- "Derslerin 1 dakika olmasını isterdim". (11 yaş)
- "Matematik daha basit anlatılmalı okullarda". (12 yaş)
- "Bence Kur'an-ı Kerim dersini çok veriyorlar 6 saat.. Onun yerine diğer dersleri arttırabilirler". (13 yaş)
- "Okulda daha çok oyun hakkı verilmesini istiyorum. 40 dakika ders, 20 dakika teneffüs olsun. teneffüsler 5 dakika. Ayrıca okulda bütün öğrencilere saygının öğretilmesi gerekiyor. Beden eğitimi dersleri arttırılabilir. Bazı öğrenciler dersleri kaynatıyorlar ve diğerleri anlamıyor, onlara uzaklaştırma verilsin. Dinlemeyeceklerse neden geliyorlar?" (12 yaş)
- "Müzik dersi kaldırılсын. Hoca asker gibi komutlar veriyor".(12 yaş)

Okullardaki fiziksel ortam:

- "Okul formasının iptal edilmesini istiyorum. Herkes istediği gibi giyinsin". (12 yaş)
- "Basketbol sahası yerine futbol sahası istiyorum. Başımıza hep top atıyorlar". (12 yaş)
- "Telefonlar yasaklanmamalı okulda. Hastalanıyorum annemi aramak istiyorum izin vermiyorlar". (13)
- "Özel okullar ve devlet okulları arasında çok fark var". (13 yaş)
- "Daha temiz ve daha konforlu sınıflarda eğitim görmek istiyoruz". (12 yaş)
- "Beden eğitimi kıyafeti zorunlu oldu. 200 TL ve çok ince, üşütüyor. Kışın bunu giysek donarız". (12 yaş)
- "Maske takmayınca bize kızıyorlar ama öğretmenlerin kendisi maske takmıyor". (11 yaş)

Okullardaki sosyal ortam

- "Öğrencilerin birbirleriyle dalga geçmesini ve laf atmalarını engellemek isterdim. Yani dışlanmayı yasaklamak isterdim". (12 yaş)
- "Gözleri çekik olan bir arkadaşımız var, Çiyniye benziyor. Onunla dalga geçiyorlar. Siyah beyaz ayrımı yapıyorlar". (12 yaş)

Öğretmenlerle iletişim:

- "Mesela X'e hamsi diyorlar. Öğretmen bir şey demiyor. Böyle öğrencilere uzaklaştırma versinler. Hatta bazen bize vuruyorlar, bazen karşılık veriyorum, bazen öğretmene söylüyorum, hiçbir şey yapmıyor. Öğretmen tahtaya hamsi çizdi, çok değişik ayrımcı davranıyorlar". (12 yaş)
- "Ben öğretmenlerden şikayetçiyim. Soru sorduğumuzda bile kızıyorlar. Sadece tahtaya yazı yazıyorlar". (13 yaş)
- "Eşitlik, sevgi, saygı, insan hakları, merhamet.. bunlar bizim haklarımızdır. Mesela okulda bir soruyu yanlış cevapladım ve öğretmenim 10 puan düşürdü. Ayrımcılık yapmıyorum diyor ama yapıyor". (12 yaş)

Topluluk Meclisi ve Çocuk Meclisi etkinliklerine devam edilecek,
etkinlik notları proje süresince (Haziran 2021-22)
periyodik olarak raporlarla paylaşılacaktır.

B | S | T The Black Sea Trust
for Regional Cooperation
A PROJECT OF THE GERMAN MARSHALL FUND